

Prof. Dr. Ayhan Songar için...

Prof. Dr. Sefa Saygılı

1956 yılında İskenderun'da doğdu. İlk, orta ve lise öğrenimini bu şehirde tamamladıktan sonra 1980 yılında İstanbul Tıp Fakültesi'ni bitirdi. Aynı fakültede psikiyatri eğitimini tamamladı. 1985'de Bakırköy Ruh ve Sinir Hastalıkları Hastanesi'nde göreve başladı. 1992 yılında Vakıf Gureba Eğitim ve Araştırma Hastanesi'ne psikiyatri klinik şefi oldu. Şu an Kırklareli Üniversitesi'nde öğretim üyesidir. 24 yıldır Yeşilay Genel Başkan Yardımcılığı görevinde bulunan Saygılı, 1996'dan beri Adli Tıp Kurumu'nda ikinci görevlidir. Çok sayıda popüler kitabı vardır. Milat Gazetesi'nde köşe yazarı olan Saygılı, evlidir ve iki çocuk babasıdır.

Vakıf Gureba Hastanesi Konferans Salonu'nda 2 Temmuz 2007'de nezih bir topluluk Prof. Dr. Ayhan Songar'ı 10. ölüm yıldönümünde anmak için toplanmıştı. Prof. Dr. Necat Birinci, Prof. Dr. İbrahim Balcıoğlu, Prof. Dr. Alaattin Duran, Prof. Dr. Müfit Uğur, Prof. Dr. Neşe Kocabaşoğlu ve daha birçok kıymetli misafir, başhekim Doç. Dr. Turan Aslan'ın açılış konuşmasından sonra söz alarak hocayı anlattılar. Çok yönlü bilim adamımız Ayhan Songar'ın ölüm haberini veren medya "bir çınarın devrildiğini" ifade etti. Gerçekten bir çınardı o.

Songar, öğretim üyesi ve hocaydı. Sayısız doktor, psikiyatrist, psikolog ve öğretim üyesi yetiştirmişti. Hocaların hocasıydı. Pek çok doçent ve profesör, onun yetiştirdiği talebeler olarak ülkenin her yanında vazife yapmaktadır.

Hocamız fikir ve düşünce adamıydı. Yazardı. "Beynimiz ve Sinirlerimiz, Enerji ve Hayat", "Siberetik", "Haşhaş Meselesi ve Türkiye", "Çeşitleme" gibi birçok kitap onun eseridir. Günlük gazete ve dergilerdeki yazıları ve röportajları ile ülke gündeminde belirli ağırlığı vardı. Türk Edebiyat Vakfı'nın aktif üyesiydi. Edebiyatla yakında ilgiliydi. Özellikle dil üzerine yazdığı yazılarla uydurma-cılık akımı karşısında bir kalkan vazifesi yapmıştı.

Hoca iyi bir hekimdi aynı zamanda. Sayısız hastanın şifaya kavuşmasına vesile olmuştu. Ayhan Songar adı bir Mazhar Osman gibi Anadolu'da efsanevi tarzda yayılmıştır. Düzelmeyen hasta Songar Hoca'da iyileşeceğine inanır ve gerçekten de onun şifalı reçetesinden fayda görürdü. Bir özelliği de Yeşilaycı oluşuydu. Yıllarca Yeşilay Genel Başkanlığı yapmış, ömrünü içki ve uyuşturucu gibi zararlı alışkanlıklarla mücadeleye

vakfetmişti. Hocamız adli psikiyatristti. Yıllarca Adli Tıp Kurumu Gözlem İhtisas Dairesi'nin başkanlığını yapmıştı. Uzman sıfatıyla hakikaten kurtarılması gereken çok insanı kurtarmıştır. Haksızlık eden çok insanın cezalanmasına vesile olmuştur. Bu hususta son derece ciddi bir tutumu vardı. Güvenilir, ahlâklı ve dürüsttü.

Aynı zamanda müzikologdu. Viyana Üniversitesi'nde musiki dersleri veriyordu. Yine Hoca, söz yazarlığı ve güfte, beste yapardı. Hocamızın bir yönü de fotoğrafçılığıydı. Çok geniş arşivinin bulunduğu biliyoruz. İnşallah değerlendirilir, gün yüzüne çıkar. Necip Fazıl Kısakürek'i yansıtan meşhur fotoğrafı o çekmiştir. Necip Fazıl bu fotoğraf için "ruhumun fotoğrafı" demişti. İnce ruhlu ve sanatkâr bir kişiliğe sahipti. Her şeyde bir estetik endişesi vardı. Eski sanatlarımıza ilgi duyardı hat sanatına düşkündü.

Tıp fakültesinde son yılımdı. Bir ihtisas dalı seçmem gerekiyordu. İşte bu dönemde Prof. Dr. Ayhan Songar Hocamız bize güzel bir örnek olarak karşımızda duruyordu. Çok yönlü mükemmel kişiliğinden etkilenerek psikiyatriyi seçtim. Kendisiyle görüştüğümde memnun olacağını ifade etti. Psikiyatri ihtisasına başladığım sıralardı. Dinimizdeki "ruh" kavramı ile ruh hastalıklarındaki "ruh" kavramı arasındaki farkı bir türlü zihnimde yerli yerine oturtamıyordum. O sırada imdadıma yine hocam yetişti. Kubbealtı Yayınları arasında çıkan "Çeşitleme" adlı kitabında örneklerle bu konuyu o kadar güzel izah ediyordu ki sanki bana bir ufuk açılmıştı. Hocanın izahını daha sonra bu mevzuyu merak eden kişilere anlattım, çeşitli defalar yazdım. Doçentlik jürimde Prof. Ayhan Hoca üyelerden biriydi. En yaşlı olması dolayısıyla jürinin başkanlığı yaptı. Stresli ve sıkıntılı imtihan ortamını yaptığı espri ve nüktelerle yumuşatmıştı. İmtihandan sonra hocaları yemeğe

götürmek âdetidir. Bu tür yemeklerde de alkollü içkiler çok tüketilirdi. Hoca, bazıları kendi talebesi olan diğer jüri üyelerine dönerek, "*Herhalde ben içmediğim için siz de alkol almazsınız*" demişti. Böylelikle içkisiz bir yemek olmuştu. Hocamız aynı zamanda cömert bir insandı. Doçent olanlar jüriye yemeğe götürür, tabii masrafları da çekerlerdi. Hoca bu konuda kararlı olarak "*Parayı ben vereceğim*" demişti. Kendisine "*Hocam, bu yaptığınız teamüllere aykırı*" diyecek olduğumda "*Büyük varken küçük para ödemez*" diye cevap vermişti.

Ayhan Hoca neşeli ve nüktedendi. Yaşadığı her olayda gülünecek bir taraf bulur, bir espri çıkarırdı. Hocanın çok hoş sohbeti vardı. Tatlı mübalağalarla hadiselerin komik yönlerini vurgulayarak anlatırdı. Hocayı birkaç defa sohbet için yemeğe davet ettiğimizde hep kabul etmiş; fakat masrafları yine o üstlenmişti. Hoca çok enerjik ve çalışkan bir insandı. 24 saat adeta ona yetmezdi. Gece birkaç saat uyurdu. Özellikle öğlenleri, genellikle oturduğu yerde 5-10 dakikalık kestirmelerle kayılu uykusuna dalarlardı. Bu kısa şekerlemeler, onu enerjik ve zinde hale getirirdi.

Bu kadar yoğun çalışmasının yanında ailesini ihmal etmezdi. Kendisiyle yapılan bir röportajda, programını şöyle anlatmıştı: "*Ben günde 20 saat çalışıyorum. Her gün sabah 08.30'da evden çıkarım. Bir gün hastaneye gelirim, bir gün de Adli Tıp'a giderim. Öğleden sonra da muayenehanem var. Gece saat 1'de filan işim biter. Eve gelirim, gazete için yazımı yazarım. Saat 2 veya 4 olur; yatarım. Pazartesi, Salı, Perşembe, Cuma böyle, Vakti iyi değerlendirmek lâzım. Bu dört gün devamlı çalışırım. Görüyorsunuz, bir saniye boş değilim burada. Gece yansına kadar böyle geçer. Ama Çarşamba günleri öğleden sonra ve Cumartesi ve Pazar günleri boşum.*"

Mutlaka kendi aileme vakit ayırım."

Bu kadar meşguliyetine rağmen sakin görünüşlü idi. Kolay kolay kızmazdı. Bu rahatlığını şöyle izah etmişti: "*Vicdanım rahat. Allah'tan başka kimseye veremeyecek hesabım yok. İçim rahat. Yaptığım işlerin hiçbirisinde arka plân, ön hesap yoktur. Hayatımda kimseye kötülük etmedim.*"

Vefat ettikten sonra her ay düzenli olarak hocanın 20 öğrenciyi karşılıksız burs verdiği anlaşılıyordu.

Hoca, ömrünün son yıllarında yakalandığı prostat kanseri yüzünden yatağa düştü. Aslında daha rahatsızlanmadan çalıştığım ve yeni kurduğumuz Vakıf Gureba Hastanesi Psikiyatri Kliniği'ne onun adını vermeyi kararlaştırmıştık. Kendisine iletince çok memnun oldu. Fakat bazı engellemeler yüzünden bu merasimi, hasta yatağında iken onsuz yapmak zorunda kalacağımızı bildirince; "*Siz yapın, düzelirsem gelir ziyaret ederim*" demişti. Fakat planladığımız gün daha da ağırlaşmıştı. Zihni her zaman berraktı, ama artık yatağında da kımıldayamaz hale gelmişti. Gerçekten güzel bir toplantı oldu. Çağırdığımız herkes geldi. Seçkin bir topluluk önünde kliniğin açılışını Prof. Dr. Nevzat Yalçıntaş Hoca yaptı. Sevenleri onunla ilgili hatıralar anlattılar. Hocamız bundan çok memnun oldu. "*Ben bir bibliyomanım, yani kitap hastası. Bu kitaplarımı sizin hastaneye bağışlayacağım*" dedi.

Hoca, son günlere kadar Türkiye Gazetesi'ndeki yazılarına devam etti. Ülke gündemini vatan sevgisi ile dopdolu bir fert olarak yakından takip etti. Yatağında kımıldayamıyordu; ama elleri ve gözleriyle yazılarını aksatmıyordu. Ondaki bu enerjiye şaşmamak mümkün değildi. Sonunda ölümünden bir gün önce şu cümlelerle hayata veda etti: "*Emr-i Hak vaki olursa sizlerden helallik delerim. Benden Fatihalarınızı esirgemeyiniz. Hastalık da, şifa da Allah'tan...*"

Kliniğe adını verdiğimiz gün açılış haberini dinledikten sonra sanki bu anı bekler gibi televizyonu kapattırılmış ve o gece, çok sevdiği Rabbine kavuşmuştur. Son ana kadar namazlarını kıldı. Allah'a teslim olmuş bir haldeydi. Masasında hasta hayatında elinden düşürmediği "*Hastalar Risalesi*" bulunuyordu.

Yıllar sonra çok sevdiği eşi Jinekolog Op. Dr. Reyhan Songar da rahatsızlandı ve bizim hastaneye yatırıldı. Sonra ağırlaştı, komaya girdi. Günlerce yoğun bakımda şuuru kapalı halde yattı. İşin ilginç, tam hocanın vefat yıl dönümünde yani 2 Temmuz 2006'da onu da kaybettik. Evet, hocamıza ve eşine helallik dileyelim ve Fatihalarımızı esirgemeyelim.

Prof. Dr. Ayhan Songar'ın hayat hikâyesi

1927 yılında Gönen'de doğdu. Babası, Millî Mücadele gazilerinden merhum Albay Nazmi Songar, annesi Sultan İkinci Abdülhamid'in Vâlide Sultanı Perestü Kadın Efendi'nin yeğeni Fevziye Peyman Hanım'dır. Babasının asker olması sebebiyle tahsil hayatını yurdun çeşitli bölgelerinde geçirdi. Bitlis'te ilkökula başladı ve orta öğrenimini İzmir Atatürk, Afyon ve Balıkesir liselerinde tamamladı. İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesi'nde 1950'de Tıp Doktoru olarak mezun oldu. Tıp öğrenciliği sırasında açılan sınavı kazanarak 1946-1950 yılları arasında Fizyoloji Enstitüsü'nde "*talebe asistan*" olarak çalıştı.

1950 yılında İstanbul Üniversitesi Psikiyatri Kliniği'ne asistan olarak atandı. Psikiyatri ve Nöroloji Kliniklerinde asistanlığını tamamlayarak 1953 yılında Akıl ve Sinir Hastalıkları Müttehassısı unvanını aldı. Aynı klinikte uzman olarak görevine devam etti. 1956'da psikiyatri doçenti oldu. 1958'de askerlik hizmeti sebebiyle ayrıldı. Sıhhiye Yedek Subay Okulu (Sahra Sıhhiye Hizmet Okulu)'nu 43/46 dönem birincisi olarak bitirdi ve Erzincan Askeri Hastanesi Asabiye Müttehassıslığına atandı. 1958 yılında tabip teğmen rütbesiyle terhis edilerek İstanbul Üniversitesi Psikiyatri Kliniği'ndeki görevine döndü. 1961 yılında Cerrahpaşa'da bir psikiyatri kliniği kurmakla görevlendirildi. Önce Nöropsikiyatri Kürsüsüne bağlı bir sekişyon, daha sonra da bir kürsü olarak *Cerrahpaşa Psikiyatri Birimi*'ni kurdu.

1962'de Profesör oldu ve Cerrahpaşa Psikiyatri Kliniği'nin kürsü profesörlüğüne atandı. Bu arada Cerrahpaşa Tıp Fakültesi'nin kurucuları arasında yer aldı. Akademik hayatı bundan sonra aynı anabilim dalının öğretim üyeliği ve anabilim dalı başkanlığı görevinde geçmiştir. Ayrıca, Tıp Fakültesi'nde *Sibernetik* dersleri vererek başlattığı biyofizik eğitimi, Prof. Meliha Terzioğlu ile birlikte *Biyofizik Kürsüsünü* kurarak devam ettirdi. Dr. Ayhan Songar bir dönem *fakülte profesörler kurulu* ve üç dönem de *yönetim kurulu* üyeliği yapmıştır. *Fakülte Satınalma Komisyonu*, *Etik Kurul* ve *Tıbbi Tahliye Kurulu* üyeliklerinde de bulunmuştur.

İstanbul Üniversitesi Rektörlüğü Etnomüzikoloji Araştırma ve Uygulama Merkezi'ni kurmuş, Merkez Müdürlüğü'ne atanmış ve bu merkez faaliyetlerinden olmak üzere yurt içinde ve dışında birçok konser, eğitim toplantısı, konferans ve seminer tertiplemiş, uluslararası festivallere katılmıştır. 1992 ve 1993 yılında Uluslararası Etnomüzikoloji Kongresi'ni İstanbul'da düzenlemiştir. Viyana'da *Schule Für Altorientalische Musik und Kunsttherapie* de "*Müzik Psikolojisi*" dersleri vermiştir.

Üniversite'deki vazifesi yanında 1970 - 1994 yılları arasında *Adâlet Bakanlığı Adli Tıp Kurumu Gözlem İhtisas Dairesi Başkanlığı*, bir süre *Diş Hekimliği Yüksek Okulu* ve *Türk Musikisi Devlet Konservatuarı* öğretim üyelikleri de yapmıştır. 1956 - 1960 yılları arasında *İstanbul Tabip Odası Yönetim Kurul Üyeliği* ve *Genel Sekreterliği*, bir süre *Devlet Planlama Teşkilatı Gençlik İşleri Komisyonu Üyeliği*, 1983 - 1987 yılları arasında *Türkiye Radyo Televizyon Kurumu Yönetim Kurulu Üyeliği* görevlerini üstlenmiştir.

TRT Kurumu'nun kuruluş, tüzük ve yönetmeliklerinin düzenlenmesinde, TV yayınlarını siyah - beyazdan renkliye dönüştürülmesinde, TV'de ikinci kanalın, Radyo'da ise FM kanallarının açılmasında emek ve hizmeti geçmiştir. Asya ve Avrupa Yayın Birlikleri'nin toplantılarında Türkiye Radyo Televizyon Kurumu'nu temsil eden heyette görev almıştır. 1964 - 1968 yılları arasında *Türkiye Yeşilay Demeği Genel Başkanlığı*, bir süre de Türk Edebiyatı Vakfı Yönetim Kurulu Üyeliği vazifelerini üstlenmiştir.

Konservatuarların ve güzel sanatlar akademilerinin fakülte hâline dönüştürülmesini sağlayan ve YÖK tarafından teşkil edilen komisyonun başkanlığına getirilerek, Konservatuarları ve güzel sanatlar fakültelerini akademik hayatımıza kazandırmada önemli rol oynamıştır.

Psikiyatri, Nöroloji, Biyofizik konularında ders kitapları ve çeşitli yayınları, ayrıca sosyal konularda yayınları, kitapları ve çok sayıda gazete makaleleri yanında, özellikle "*Türk Dili*" üzerine araştırmaları, bu konuyla ilgili olarak "*Dil ve Düşünce*" adlı bir de kitabı vardır. Tanınmış bir *fotoğraf* amatördür. Batı müziğiyle ve Türk Müsikiyle meşgûl olmuştur. Obua ve ud çalar. Vefat edene kadar Türkiye Gazetesi köşe yazarlığına devam etmiştir. Millî ve uluslararası birçok derneğin üyesi bulunmaktadır.

Prof. Dr. Ayhan Songar İngilizce, Fransızca ve Almanca biliyordu. Kadın ve Doğum Uzmanı Op. Dr. Reyhan Songar ile evliydi. Bir çocuğu, iki torunu bulunmaktadır. İ.Ü. Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Psikiyatri Anabilim Başkanı iken, 43 sene 7 aylık devlet hizmetinden 1994'de yaş haddi sebebiyle emekliye ayrılmıştır.

2 Temmuz 1997'yi 3 Temmuz'a bağlayan gece ahirete intikal etmiştir.

Ödülleri

1979 yılında Türkiye Millî Kültür Vakfı Armağanı

1981 yılında Türkiye Millî Kültür Vakfı teşvik Armağanı

1992 yılında The New York Academy of Sciences'in "Active Member" unvanı

1993 yılında Acedemia Medicane et Psychiatrie Foundation'un "Charter Fellow" unvanı.